

Projectplan “Blauwe ader”

Concreet aan de slag met landgoederen voor een robuust watersysteem op de Utrechtse Heuvelrug

Ede, 3 juni 2024

Provincie Utrecht: [REDACTED] (Blauwe Agenda)

Utrechts Particulier Grondbezit: [REDACTED]

HDSR: [REDACTED]

WS Vallei en Veluwe: [REDACTED]

Inhoud

1.	Aanleiding.....	4
	Landgoederen en de hydrologische problemen	4
	Hydrologische analyses	4
	Vervolg na de analyses gewenst.....	4
	Doel van project De Blauwe Ader	5
2.	Afbakening van project Blauwe Ader	5
	Projectgebied	5
	Overzicht landgoederen in het projectgebied	6
	Privacybewaking.....	7
	Gebiedspartners	7
	De oplossingsrichtingen	7
	Andere belangen en processen.....	7
	Beleidsdoelen Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug (BA-UH).....	7
	Relatie tot Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) en Gebiedsgerichte Aanpak (GGA)	8
3.	Projectaanpak: fasering, deelvragen en taakverdeling.....	8
	Fase 1: Probleemanalyse: watersysteemverkenning.....	8
	Hoofdvraag fase 1.....	8
	Methode.....	8
	Tussenproducten.....	9
	Fase 2: Veldbezoeken en stakeholdergesprekken met bijbehorende rapportage	9
	Hoofdvraag.....	9
	Methode.....	9
	Tussenproducten.....	10
	Fase 3.1: Maatwerkadviezen landgoederen	10
	Hoofdvragen.....	10
	Methode.....	10
	Tussenproducten.....	11
	Fase 3.2: Terrein-overstijgende maatregelen	11
	Methode.....	11
	Tussenproduct.....	11
	Fase 4.1 Eindrapportage.....	11
	Fase 4.2 Eindsymposium	11
	Hoofdvraag.....	12
	Methode.....	12
	Tijdsplanning project.....	12

4. Deelnemende partijen, rollen en projectmanagement	13
Projectpartners.....	13
Stakeholders	13
Rollen.....	13
Projectmanagement.....	13
Bijlage 1 Voorlopig overzicht van financieringsinstrumenten	14
Financiering maatwerkadvies.....	14
Financieringssuggesties uitvoering maatregelen	14
Bijlage 2 Grove overzichtskaart projectgebied waterschappen.....	15

1. Aanleiding

Landgoederen en de hydrologische problemen

Verdroging is een van de belangrijke factoren in de afname van natuurkwaliteit in Nederland. Door de droogte van 2018, 2019 en 2020 staan bossen en heideterreinen onder druk, vallen vennen en kwelputten droog en verdwijnen er dier- en plantensoorten. Ook de landbouw ervaart problemen door droogte. En ook door de klimaatverandering is vaker sprake van juist wateroverlast.

Op en om de Utrechtse Heuvelrug liggen veel landgoederen en natuurterreinen. Velen daarvan zijn in particulier eigendom en beheer, en bestaan uit een combinatie van bos, natuur en agrarische grond. Natuurgebieden op de heuvelrug ervaren de problemen door droogte in hevige mate en het watersysteem van de Heuvelrug is complex. Er zijn de regenwaterafhankelijke hoge delen, en de kwel- en grondwaterafhankelijke natuurgebieden aan de noord- en zuidflanken, waar ook landbouwgebied aanwezig is. Met name de flanken van de Utrechtse Heuvelrug zijn extra kwetsbaar voor verdroging vanwege het risico van het wegvallen van voldoende kweldruk.

Hydrologische analyses

Tussen 2020 en 2022 deden de vereniging Utrechts Particulier Grondbezit (UPG) met de provincie Utrecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) en waterschap Vallei & Veluwe (V&V) twee hydrologische analyseprojecten in twee specifieke delen van de Blauwe Ader (De Heijgraaf e.o. en Broekhuizen e.o.). Deze projecten hebben in kaart gebracht welke hydrologische knelpunten er zijn rond de Utrechtse Heuvelrug en welke oplossingsrichtingen er in het gebied mogelijk zijn. Uit de projecten "De Heijgraaf e.o." (gebied van Vallei en Veluwe) en "Broekhuizen e.o." (gebied van HDSR) kwamen een aantal mogelijke oplossingsrichtingen (tabel 1, zie pg 4) die de verdroging tegengaan en het watersysteem robuuster maken.

Daarnaast werken genoemde partners samen aan de Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug, waarin voor het gehele watersysteem van de heuvelrug en flanken een kennisdocument en een gezamenlijke visie opgesteld en een uitvoeringsagenda is opgezet. Momenteel wordt gewerkt aan de uitvoering.

Vervolg na de analyses gewenst

De betrokken landgoederen, waterschappen en provincie vinden het belangrijk dat de gegeven oplossingsrichtingen verder worden geconcretiseerd tot voorstellen in uitvoerbare maatregelen per landgoed en/of natuurterrein.

Ook moeten er gebiedsbrede en terrein-overstijgende maatregelen worden uitgewerkt. Niet alleen (particuliere) landgoederen zijn de oplossing om de Utrechtse Heuvelrug hydrologisch in topvorm te krijgen. Daar hebben we elkaar voor nodig. Daarom is een van de uitkomsten van dit project een advies voor mogelijke terrein-overstijgende watersysteemmaatregelen in en om het projectgebied, in terreinen van andere natuureigenaren en in de omgeving van het projectgebied, geïllustreerd met een kaart van terrein-overstijgende ecohydrologische maatregelen. Dit advies zal ook gedeeld worden met de betrokken coördinatoren van het UPLG.

In dit vervolgproject worden de oplossingsrichtingen vanuit de eerdere hydrologische projecten uitgewerkt tot specifieke maatwerkadviezen voor landgoederen die zich op de Heuvelrug en haar flanken bevinden. Welke maatregelen kunnen landgoedeigenaren op hun terreinen zelf nemen voor klimaatadaptatie (aanpassing aan droogte, verdroging, waterkwantiteit, wateroverlast, voorkomen snelle afstroming piekbuien)?

In overleg tussen terreineigenaar, hydrologisch deskundige van het waterschap en zo nodig een externe ecologische deskundige wordt de invulling op maat uitgewerkt. De maatregelen dragen bij aan de kwaliteit van natuur, en moeten vooral leiden tot een weerbaar, toekomstbestendig watersysteem voor de Utrechtse Heuvelrug en haar flanken.

Doel van project De Blauwe Ader

Het doel van het project is het ontwikkelen van een maatwerkadvies voor de landgoederen in het projectgebied de Blauwe Ader rondom de Utrechtse Heuvelrug en haar flanken, om de ecohydrologische situatie te verbeteren naar een robuust en toekomstbestendig watersysteem. Tevens wordt er een advies uitgebracht over terrein-overstijgende maatregelen die nodig zijn in het projectgebied en als input dient voor de NPLG-processen.

Dit project heeft dan ook mede tot doel, wanneer meer duidelijkheid komt over de uitvoering en de financiering van het UPLG, dat de samenwerkende partijen meteen aan de slag kunnen en de hydrologische opgaven aan te kunnen pakken. Dit is een voorbereidend project voor concrete maatregelen ter bevordering van de hydrologie in het projectgebied met draagvlak bij de terreineigenaren, provincie en waterschappen.

2. Afbakening van project Blauwe Ader

Projectgebied

Het project Blauwe Ader gaat plaatsvinden in het gebied van de Utrechtse Heuvelrug grofweg tussen Woudenberg en nabij Leersum. Aan de noordkant heeft het hydrologische analyseproject Heijgraaf binnen het waterschap Vallei & Veluwe gelopen. Aan de zuidkant van de Utrechtse Heuvelrug heeft het hydrologische project Broekhuizen e.o. gelopen dat valt onder HDSR. De grens tussen de waterschappen komt overeen met de waterscheiding. De beide gebieden worden voor het project Blauwe Ader wat uitgebreid.

“Water en natuur houden namelijk niet op bij de kadastrale grenzen zoals wij mensen hebben bedacht.”
(UPG)

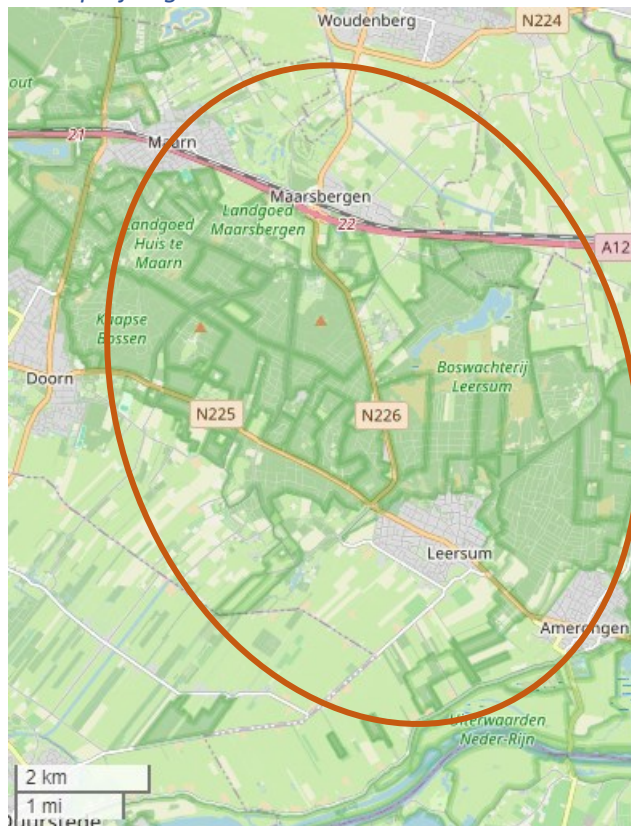

Naar aanleiding van de twee eerdere hydrologische projecten, vormen 17 landgoederen het gedefinieerde projectgebied. Zes landgoederen hebben gronden in gebied van beide waterschappen en twee zijn toegevoegd vanwege hun logische positie in het landschap. Behalve de particuliere landgoederen zal in het project ook naar aangrenzende gronden worden gekeken als dit in verband met het regionale watersysteem wenselijk en/of nodig is, want de oplossingen liggen niet altijd alleen bij de particuliere landgoederen.

Overzicht landgoederen in het projectgebied

• 't Lage Laer	UPG	HDSR	V&V
• Anderstein	UPG	HDSR	V&V
• Burnakker (geen UPG-lid)		HDSR	
• Dartheuvel	UPG	HDSR	
• Darthuizen	UPG	HDSR	
• De Kleine Hoogstraat	UPG	HDSR	V&V
• Den Berg	UPG	HDSR	
• Den Treek – Wildeman Gooyerdijk	UPG	HDSR	V&V
• Het Hooge Erf	UPG	HDSR	
• Het Lange Broek	UPG	HDSR	
• Huis te Maarn			
• Kombos/ Het Blauwe Huis	UPG	HDSR	V&V
• La Licorne	UPG	HDSR	V&V
• Maarsbergen	UPG		V&V
• Ringelpoel	UPG		V&V
• Schevichoven	UPG	HDSR	
• Verezijk (geen UPG)		HDSR	
• Voreneng	UPG		V&V

Kaart projectgebieden

Overzichtskaat van het projectgebied (bron: Open street map)

Privacybewaking

Het project gaat maatwerkadviezen opleveren. Deze gaan gedetailleerd in op de situatie op een landgoed, en de mogelijke overwegingen van eigenaren spelen hierin een cruciale rol. In de maatwerkadviezen zullen de persoonlijke en zakelijke overwegingen van een eigenaar niet vermeld worden, alsmede de uitgewerkte interviews. Deze informatie is uiteraard wel beschikbaar bij de betrokken partijen, maar zijn niet vanuit het project direct openbaar.

In het eindrapport zal de projectinformatie nog meer geabstraheerd worden weergegeven. De maatwerkadviezen vormen bijlagen die niet standaard met het eindrapport mee verspreid kunnen worden.

Gebiedspartners

Gebiedspartners om mee naar het verdere watersysteem te kijken zijn Staatsbosbeheer (SBB), Utrechts Landschap (UL), Natuurmonumenten (NM) en gemeente Utrechtse Heuvelrug.

De oplossingsrichtingen

Uit de voorgaande hydrologische analyses kwamen deze oplossingsrichtingen naar voren:

Oplossingsrichtingen project Heijgraaf	Oplossingsrichtingen Broekhuizen e.o.
Stuwen en verondiepen van watergangen	Hogere waterpeilen
Dempen afwateringssloten	Sloten dempen en verondiepen
Aanleggen van waterbufferzones	Al het water vasthouden
Monitoring peilbuizen op de Heuvelrug (waterbalans)	Geen grondwater onttrekkingen in gebied
Aanpassen waterverdeling in bebouwde kom van Maarsbergen	Vegetatietype aanpassen aan de klimaatverandering (verloofen)
Nader onderzoek verdroging als gevolg van de Grift	Geen kwelwater afvoeren

Tabel 1: oplossingsrichtingen gedestilleerd uit de projecten

In aanloop naar dit project werd duidelijk dat het daarnaast ook interessant kan zijn om te kijken wat aanpassing van de beplanting kan betekenen in de waterhuishouding.

Andere belangen en processen

Ecohydrologische maatregelen moeten passen bij andere doelen en belangen in het gebied zoals de groene contour, de bossenstrategie, GGA (UPLG), natuurbrandpreventie, het karakter van het landgoed, het bewaren van erfgoed en de benodigde verdienmodellen. Net als het omgekeerde ook geldt. Op deze manier ontstaat een realistisch beeld van de te nemen maatregelen dat past bij het projectgebied, de landgoederen en de gestelde (natuur)doelen.

Beleidsdoelen Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug (BA-UH)

Het doel van de BA-UH is inzicht krijgen in potentiële maatregelen die bijdragen aan het robuust maken van het watersysteem van de Utrechtse Heuvelrug. Dit project zal aansluiten en ondersteuning bieden aan de gestelde beleidsdoelen van de BA-UH.

BA-UH Bouwstenen

In de uitvoeringsagenda van de Blauwe Agenda worden verschillende bouwstenen genoemd. De bouwstenen kunnen gezamenlijk een versterkend effect hebben, zoals in relatie tussen hoge en lage flank en voet. Daar waar relevant, kan dit project daar deels uitvoering aan geven. Hierdoor ontstaat er een integrale aanpak tussen verschillende beleidsdoelen en de uitvoering van dit project.

Bouwstenen die relevant zijn:

1. Maatwerkoplossingen landgoederen
2. Peil en bodemverhoging watergangen lage flanken
3. Vasthouden water hoge flanken in sprengen en beken
4. Stimuleren lokaal ver'loof'en van naaldbos voor vitaler bos
5. Anticiperend waterbeheer
6. Monitoring

Relatie tot Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) en Gebiedsgerichte Aanpak (GGA)

Dit project zal zich beperken tot hydrologische maatregelen binnen het projectgebied. De maatwerkadviezen aan de deelnemende landgoederen kunnen inbreng opleveren voor latere GGA-processen in het kader van het NPLG. In de maatwerkadviezen ligt de focus op maatregelen binnen de deelnemende landgoederen. Daarnaast kan uit het project blijken dat er opgaven liggen in de omgeving en terrein-overschrijdende maatregelen nodig zijn. De grenzen van dit project worden bereikt waar gebiedsprocessen beginnen in het kader van de NPLG.

3. Projectaanpak: fasering, deelvragen en taakverdeling

Per projectfase komen de deelvragen en aanpak aan bod om tot antwoorden te komen. Elke projectfase is een voorwaarde voor de volgende. Dit geeft telkens een controletoeets op de kwaliteit van het project.

Fase 1: Probleemanalyse: watersysteemverkenning

In deze fase bekijken de waterschappen wat bekend is over het watersysteem van hun projectgebied en de daarin liggende landgoederen. Het betreft een nulmeting op basis van eerder onderzoeken in het projectgebied, op basis van expertise binnen de organisaties van waterschappen en vormt uiteindelijk een rapportage om te komen tot landgoed specifieke maatregelen. Hierbij zal ook aandacht besteed worden aan de erfgoedwaarden van bijvoorbeeld grachten, vijvers, etc.

Het UPG organiseert een informatiebijeenkomst voor de landgoederen binnen het projectgebied. Het project wordt toegelicht vanuit UPG en de Provincie, en de beide waterschappen presenteren hun rapportage van de deskresearch. Er is ruimte voor vragen en inbreng van uit de landgoedeigenaren, zo worden eigenaren betrokken bij het project en weten ze wat er aankomt. Dit vormt de afronding van fase 1.

NB: naar aanleiding van deze bijeenkomst staat het ieder landgoed binnen het projectgebied vrij om alsnog niet mee te doen aan dit project.

Hoofdvraag fase 1

Wat is de ecohydrologische staat van het projectgebied per waterschap? Dit is onderverdeeld in:

- Wat is de ecohydrologie op het terrein per landgoed
- Wat is de ecohydrologie m.b.t. erfgoed, poelen, vijvers e.d.
- Wat zijn de regionale ecohydrologische kansen en uitdagingen?

Methode

Deskresearch door de waterschappen waarbij de eerdere uitgevoerde projecten "Heijgraaf" en "Broekhuizen e.o." uitgangspunten zijn. Tevens zal gebruik worden gemaakt van het rapport over de bosrevitalisering op de Utrechtse Heuvelrug dat begin 2024 gereed kwam en het kennisdocument en kaarten van de Blauwe Agenda.

De waterschappen gebruiken verdere beschikbare bronnen naar behoefte op basis van eigen expertise en controleren of leemten in de meetgegevens/ data zijn. De leemten in bronnen en data worden, zover mogelijk, toegevoegd aan de deskresearch.

Tussenproducten

1. De beide waterschappen leveren voor hun deelgebied een rapportage van de inventarisatie op basis van het voorgaande project, kaartmateriaal en beschikbare ecohydrologische gegevens, aangevuld met eigen expertise.
  - o De waterschappen zijn hier projectleider van.
2. Informatiebijeenkomst voor de betreffende landgoedeigenaren.
  - o Het UPG zal de praktische organisatie op zich nemen. Genodigden voor de informatiebijeenkomst zijn de grondeigenaren in het projectgebied, inhoudelijke inbreng komt van de beide waterschappen en de provincie Utrecht.

Fase 2: Veldbezoeken en stakeholdergesprekken met bijbehorende rapportage

Deze fase volgt op de eerste fase waarbij de ecohydrologische staat technisch in kaart is gebracht en getoetst aan de eerdere onderzoeken en beschikbare literatuur. In deze fase gaan we inzoomen op de landgoederen specifiek.

Het waterschap toetst individueel met de eigenaar in een veldbezoek de situatie voor eventuele maatregelen aan de hand van de eerste fase. Het veldbezoek wordt georganiseerd door UPG en uitgevoerd door de waterschappen. Het UPG zal sporadisch wel bij de bezoeken aanwezig zijn voor beeldmateriaal en contact met haar leden. Zo nodig levert de provincie Utrecht (terrestrisch-)ecologische deskundigheid aan als ondersteuning bij het veldbezoek en ten behoeve van de maatwerkadviezen. Dat kan een ecooloog van de provincie zijn, van Vallei en Veluwe, of een externe ecooloog die wordt ingehuurd. In deze fase willen we een realistisch beeld krijgen van concrete te nemen maatregelen die passen bij het projectgebied, de eigenaren en de gestelde (natuur)doelen. Tijdens de veldboeken zal ook blijken welke maatregelen terrein-overschrijdend nodig zijn.

Hoofdvraag

Wat zijn de mogelijke ecohydrologische maatregelen binnen de genoemde oplossingsrichtingen en beleidsdoelen op het landgoed en in hoeverre wordt daarmee voldaan aan de landelijke opgaven?

Methode

De landgoederen worden door het UPG benaderd voor een veldbezoek met het waterschap. Waar een landgoed te maken heeft met twee waterschappen wordt het veldbezoek zo mogelijk door beide waterschappen gelijktijdig uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek wordt gezamenlijk met de terreineigenaar bekeken welke oplossingen passen op het terrein en het landgoed, die een positieve bijdrage leveren aan de gestelde doelen van dit project en de doelen van het UPLG. Tegelijkertijd worden wensen en eventuele bezwaren van de terreineigenaren geïnventariseerd om mee te nemen voor fase 3. Waar nodig zal een boscoloog met hydrologische expertise meedoen aan de veldbezoeken en advisering, om een zo adequaat mogelijke veldbeoordeling en maatregeladvies te maken.

Elk waterschap zal na het veldbezoek per landgoed een voorstel maken voor maatregelen op basis van de aanwezige begroeiing, erfgoed, inrichting e.d. die ook aansluiten bij zowel eigenaar als de beleidsdoelen vanuit overheden.

Tussenproducten

1. Veldbezoek organiseren en uitvoeren.
  - Het UPG plant, i.o.m. de waterschappen en de landgoedeigenaren, een veldbezoek in. Voor de landgoederen met bezit in beide waterschappen wordt een bezoek met beide waterschappen gezamenlijk gepland.
  - De waterschappen voeren deze veldbezoeken uit.
  - Wanneer dat naar de mening van de waterschaps-ecoloog noodzakelijk is zal een extern expert meegaan met het veldbezoek en zijn bevindingen meegeven voor het verslag.
2. De bevindingen van het veldbezoek worden verwerkt tot een rapportage.
  - Beide waterschappen maken een rapportage over de in hun gebied gelegen landgoederen, eventueel in overleg met een ingehuurde expert. Voor de landgoederen met bezit in beide waterschappen doet ieder waterschap voor het eigen deel verslag, waarbij zij ook zorgen voor onderlinge afstemming. In het verslag worden de praktische bevindingen uit het veldbezoek en de input van de eigenaar toegevoegd aan de eerder beschreven deskresearch om een goed beeld te geven van de ecohydrologische staat en mogelijkheden voor maatregelen van het landgoed.
3. Toets van de rapportage bij de terreineigenaar.
  - UPG plant voor de waterschappen een (bij voorkeur fysieke) vervolgspraak in met de desbetreffende terreineigenaar om de conceptrapportage te toetsen.
  - De reactie van de terreineigenaar wordt toegevoegd aan het verslag.

Fase 3.1: Maatwerkadviezen landgoederen

In deze fase worden de voorgaande fases verwerkt tot maatwerkadviezen per landgoed. Het maatwerkadvies geeft inzicht in welke ecohydrologische maatregelen een landgoed kan nemen om bij te dragen aan de gestelde doelen van dit project. Het is belangrijk financieringsmogelijkheden toegankelijk beschikbaar te maken voor terreineigenaren om de implementatie van de maatregelen te vergemakkelijken. De maatwerkadviezen (inclusief financieringsmogelijkheden) zullen naderhand besproken worden met de terreineigenaren voor een individuele toelichting.

Hoofdvragen

Wat is per landgoed het optimale pakket maatregelen om de ecohydrologische situatie op het landgoed te verbeteren naar een robuust en toekomstbestendig watersysteem dat past binnen de gestelde doelen van dit project?

Welke financiële instrumenten zijn vanuit verschillende overheden en fondsen beschikbaar om de maatregelen te financieren?

Methode

De waterschappen maken per landgoed in hun werkgebied een ecohydrologisch *maatwerkadvies*. Waar twee waterschappen met een landgoed te maken hebben stemmen ze het advies onderling af zodat de eigenaar het als geïntegreerd advies ontvangt.

Beide waterschappen verzamelen informatie over beschikbare subsidieregelingen van het eigen waterschap, de gemeente en provincie en eventueel landelijk. Desgewenst spreken de waterschappen hiervoor een onderlinge taakverdeling af. De eigenaren ontvangen het conceptadvies.

UPG maakt desgewenst voor de waterschappen afspraken met de terreineigenaren voor een keukentafelgesprek. De waterschappen bespreken in dit keukentafelgesprek het concept-maatwerkadvies en inventariseren of er nog vragen, opmerkingen of onduidelijkheden zijn. Tevens

zal dit een moment zijn om te inventariseren welke maatregelen realistisch zijn om uit te gaan voeren.

Tussenproducten

1. Maatwerkadvies per landgoed. De maatwerkadviezen voor de landgoederen worden vastgelegd in heldere en overzichtelijke rapportages. De maatwerkadviezen dienen afzonderlijk leesbaar te zijn, eventueel samen met het hoofdrapport.

Het advies bestaat tenminste uit:

- a) Beschrijving inclusief analyse van huidige ecohydrologische staat van het terrein;
  - b) De mogelijke concrete ecohydrologische maatregelen op het terrein;
  - c) Overzicht indicatieve kosten voor de uitvoering van elke maatregel;
  - d) Overzicht financieringsmogelijkheden voor de maatregelen ;
2. Terugkoppeling met de terreineigenaar in een keukentafelgesprek
Tips, vragen en gesignaleerde problemen worden toegevoegd aan het maatwerkadvies

Fase 3.2: Terrein-overstijgende maatregelen

Tijdens voorgaande fases kan blijken dat sommige maatregelen terrein-overstijgend aangepakt dienen te worden. Hierbij kan men denken aan een samenwerking met naburige landgoederen of natuurterreinen en aan maatregelen die door het waterschap, de gemeente of de provincie moeten worden genomen. Ook deze dienen inzichtelijk gemaakt te worden zodat integraliteit en effectiviteit gewaarborgd worden. Deze notities kunnen dienen als input voor de gebiedsregisseurs en de GGA's in het kader van het UPLG.

Methode

De waterschappen analyseren de voorlopig geplande maatregelen in samenhang.

Grondwatermodellereurs van de waterschappen rekenen voor het eigen gebied de systeemeffecten op overall niveau door. Zo nodig maken zij op kaart en in de beschrijving inzichtelijk welke terrein overstijgende (ecohydrologische) maatregelen nodig zijn om de hydrologische doelen van het landgoed en het projectgebied te behalen.

Tussenproduct

Per waterschap: een beschrijvende analyse, globale berekening van systeemeffecten van de gewenste maatregelpakketten op de landgoederen.

Een advies voor mogelijke terrein-overstijgende watersysteemmaatregelen in en om het projectgebied (inclusief financieringsopties), in terreinen van andere natuureigenaren en in de omgeving van het projectgebied, ook voor maatregelen waarvoor de beslissingsbevoegdheid bij een of meerdere overheden ligt, geïllustreerd met een kaart van terrein-overstijgende ecohydrologische maatregelen.

Fase 4.1 Eindrapportage

Na de fasen 1-3 is een verzameling tussenproducten verzameld. Deze moeten uiteindelijk geanonimiseerd in één pakket verzameld worden zodat een integraal beeld ontstaat van het onderzoek, de mogelijke maatregelen en wat het geheel heeft opgeleverd. Ook komt er per waterschap een doorkijk naar de realisatie van de maatregelen (aanpak, rollen, capaciteit, financiering door partijen en tijdpad)

Fase 4.2 Eindsymposium

Als sluitstuk van dit project worden alle betrokken partijen door UPG uitgenodigd voor een slotsymposium. Daarin delen we de opgehaalde kennis met het gebied. Daarnaast kan door het slotsymposium het handelingsperspectief en evaluatie voor landgoederen worden versterkt.

Hoofdvraag

Wat hebben we nu precies opgehaald, en wat gaat iedereen nu doen?

Methode

Een slotsymposium, georganiseerd door het UPG. We starten plenair met de algemene terugblik en aanleiding van het project. Wellicht dat hier ook ruimte is voor een wetenschappelijke invulling over het watersysteem van de Utrechtse Heuvelrug om de urgentie nogmaals te duiden.

De provincie Utrecht heeft hier een inhoudelijke rol naast het UPG. Aansluitend zullen de beide waterschappen hun bevindingen en aanbevelingen toelichten.

Na een plenair gedeelte worden de aanwezigen opgedeeld in twee groepen, overeenkomstig met hun waterschap. Tijdens deze deelsessies kunnen de eigenaren met elkaar hun ervaringen met hun waterhuishouding en overwegingen rondom te nemen maatregelen delen. Ook kan nader ingegaan worden op eventuele obstakels om daadwerkelijk tot de uitvoering te komen. Van elkaar leren en motiveren voor het nemen van maatregelen is hierbij een doel.

Het slotsymposium zal eindigen met een netwerkborrel om ook informeel met elkaar na te praten en ervaringen uit te wisselen.

Tijdsplanning project

	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025
Akkoord project							
Fase 1		Startbijeenkomst					
<i>Tussenrapportage</i>							
Fase 2 Veldbezoeken							
<i>Tussenrapportage</i>							
Fase 3.1 Maatwerkadviezen							
Fase 3.2 Terreinoverschrijdende maatregelen							
<i>Tussenrapportage</i>							
Fase 4.1 Eindrapportage							
Fase 4.2 Eindsymposium							Eindsymposium

4. Deelnemende partijen, rollen en projectmanagement

Projectpartners

- Provincie Utrecht (PU)
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)
- Waterschap Vallei & Veluwe (V&V)
- Utrechts Particulier Grondbezit (UPG)

Stakeholders

- Leden UPG – terreineigenaren
- Gemeente Utrechtse Heuvelrug
- SBB
- Utrechts Landschap
- Natuurmonumenten

Rollen

- *Regierol*: gezamenlijke projectpartners in een paraplu-overleg die bewakers zijn van het proces:
- *Opdrachtgever UPG*: Provincie Utrecht.
- *Toezichthouder*: provincie Utrecht houdt vinger aan de pols of het projectuitkomsten aansluiting houdt binnen haar gestelde beleidsopgaven en voert afstemming met gebiedsprocessen zoals het UPLG.
- *Inhoudelijk projectleider(s)*: Waterschap V&V en HDSR: inhoudelijk projectleiders voor de uitvoer van de fases (stakeholderinterviews, analyses, rapportage en maatwerkadviezen).
- *Externe experts (ecoloog)*: ondersteunend op capaciteit over bosecologie of erfgoed. Meeschrijven aan de analyses en maatwerkadviezen op hun eigen expertises.
- *Procesbegeleider en relatiebeheer terreineigenaren*: UPG

Projectmanagement

- Om de voortgang te bespreken zullen betrokken projectpartners maximaal elke twee maanden overleggen. Deze overleggen worden door de provincie Utrecht gepland en door UPG inhoudelijk voorbereid en voorgezeten;
- Iedere partner is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden die in dit projectplan aan de organisatie zijn toebedeeld of onderdeel zijn van reguliere taken en verantwoordelijkheden;
- Het UPG is verantwoordelijk voor de projectcoördinatie en zal, wanneer nodig, bijsturen en tijdig ontwikkelingen aan de rest van de projectpartners signaleren. Afwijkingen van dit projectplan die zich gedurende het project voordoen zullen ter besluitvorming in het voortgangsoverleg tussen de partners worden besproken;

Communicatie

- voor de communicatie tijdens de uitvoering van het project en over de resultaten van het project zal worden aangesloten bij de communicatie van de Blauwe Agenda. Met behulp van de kanalen en tools van de Blauwe Agenda kan de boodschap en de resultaten breed worden verspreid.
- Iedere projectpartner staat vrij om haar eigen kanalen in te zetten voor de communicatie over dit project; in afstemming met de rest.

Bijlage 1 Voorlopig overzicht van financieringsinstrumenten

Financiering maatwerkadvies

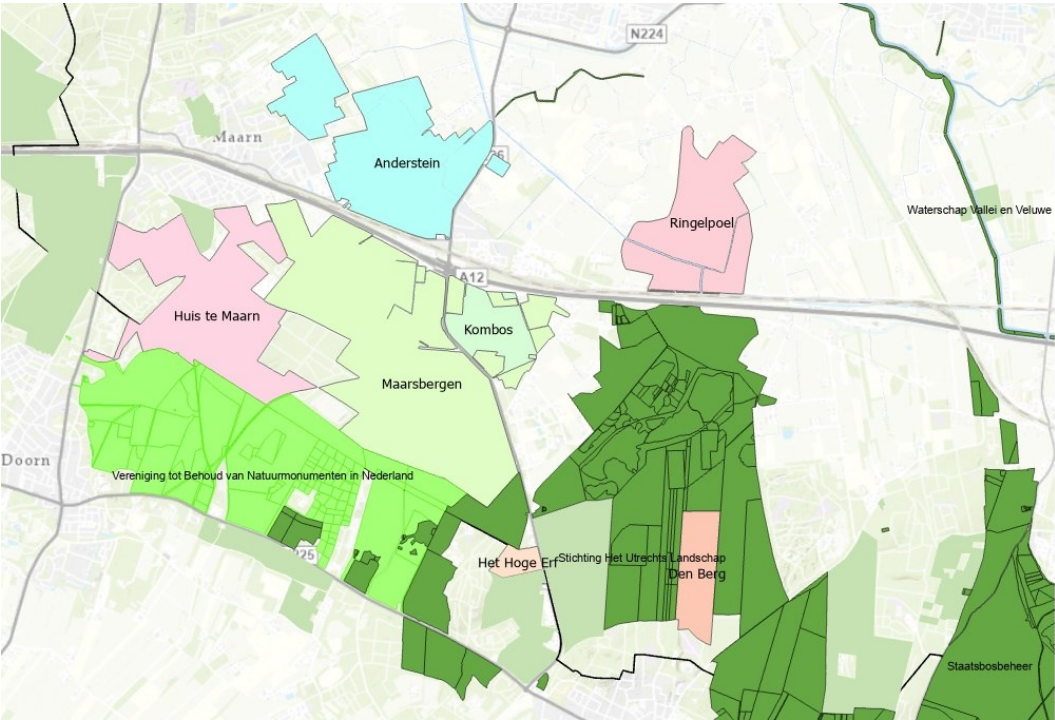
- Analysegeden Provincie
- Eigen inzet waterschappen (capaciteit en inbreng vanuit programma klimaatadaptatie (HDSR))

Financieringssuggesties uitvoering maatregelen

- ZON II
- Blauwe Agenda
- SKNL
- UPLG
- Eigen bijdrage terreineigenaar
- Eigen inzet waterschappen (subsidies waterschappen)
- ANLb (agrarisch)
- SKNL (omvorming)
- SNL (ontwikkeling en beheer)
- Deltaplan agrarisch waterbeheer DAW

Bijlage 2 Grove overzichtsk kaart projectgebied waterschappen

Vallei & Veluwe projectgebied

HDSR-projectgebied

